

SLO - gan nr 115

Rok 2024 rokiem edukacji ekonomicznej

5 wyjątkowych rocznic:

Rocznica reform gospodarczych Władysława Grabskiego

Rocznica powstania polskiego złotego

Rocznica utworzenia Banku Polskiego

Rocznica utworzenia Banku Gospodarstwa Krajowego

Rocznica wydania książki „Bankructwa Małego Dżeka” Janusza Korczaka

7 września 2023 r., podczas 67. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej X kadencji, podjęta została uchwała w sprawie ustanowienia roku 2024 Rokiem Edukacji Ekonomicznej.

Link do treści ustawy:
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20230001022/O/M20231022.pdf>

Edukacja ekonomiczna odgrywa kluczową rolę w budowaniu społeczeństwa, które jest bardziej świadome ekonomicznie i lepiej przygotowane do podejmowania informowanych decyzji zarówno na poziomie indywidualnym, jak i społecznym. Pomaga również w tworzeniu lepszych warunków do rozwoju gospodarczego, innowacji i zrównoważonego rozwoju.

„Edukacja ekonomiczna stanowi fundament dobrobytu narodowego i osobistego.”

Władysław Grabski

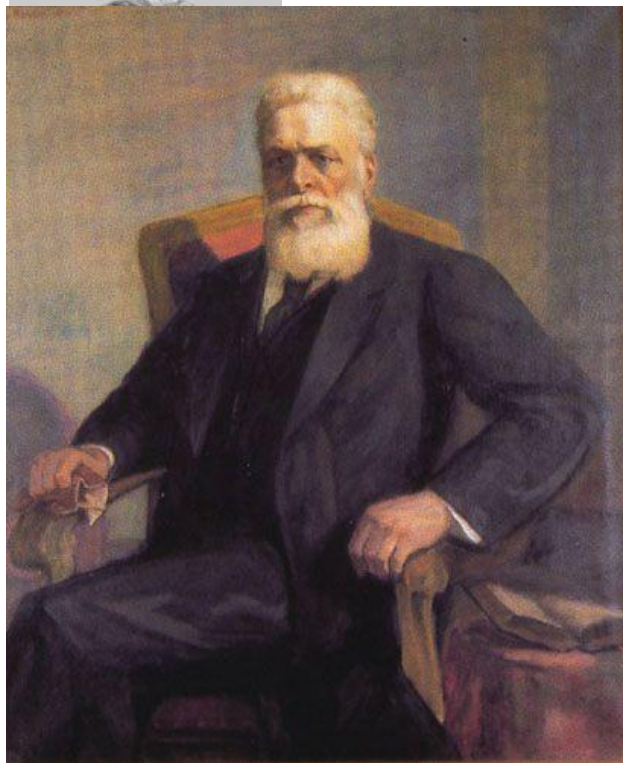
Patroni roku 2024:

Czesław Miłosz:

Czesław Miłosz (1911–2004) był znakomitym polskim poetą, prozaikiem i tłumaczem. Urodził się na Litwie, która wówczas była częścią Imperium Rosyjskiego, ale później przeniósł się do

Polski. Twórczość Miłosza często cechuje się głęboką filozofią, powagą moralną i refleksją nad ludzkim losie w burzliwym dwudziestym wieku.

Twórczość Miłosza przekracza granice narodowe, i jest uważany za jedną z najważniejszych postaci literackich dwudziestego wieku. Jego dziedzictwo nadal wpływa na poetów, pisarzy i intelektualistów na całym świecie.

Witold Gombrowicz:

Witold Gombrowicz był polskim pisarzem, dramaturgiem i eseistą, urodzonym 4 sierpnia 1904 roku w Małuszycach, zm. 24 lipca 1969 roku w Vence we Francji. Jest jednym z najwybitniejszych twórców polskiej literatury XX wieku.

Jego twórczość wywarła istotny wpływ na rozwój literatury polskiej oraz na myśl filozoficzną i kulturową. Gombrowicz był również ważną postacią w świecie

literackim swojego czasu, zarówno w Polsce, jak i za granicą. Jego prace są nadal cenione i analizowane przez krytyków literackich oraz badaczy kultury.

PATRONI ROKU 2024

Władysław Zamoyski

Władysław Zamoyski hrabia herbu Jelita –

Data i miejsce urodzenia:

18 listopada 1853, Paryż, Francja.

Data i miejsce śmierci:

3 października 1924, Kórnik, Polska.

Był on polskim działaczem społecznym, fundatorem zakładów Kórnickich, członkiem i założycielem Towarzystwa Gimnastycznego 'Sokół' w Krakowie.

Krótki życiorys

Urodził się 18 listopada 1853 roku w Paryżu, jako syn Jadwigi z Działyńskich i generała Władysława Zamoyskiego. Rodzice od początku wychowywali go w przekonaniu o konieczności służenia Ojczyźnie. W wieku 7 lat młody hrabia zaczął uczęszczać na kursy nauk elementarnych. Matka dodatkowo uczyła go historii Polski, literatury i geografii, wspólnie pobierali lekcje języka greckiego. Dużo czasu spędzał Władysław na grach edukacyjnych i sportowych.

W 1863 roku rozpoczął naukę w paryskim Lycée Imperial Charlemagne. W latach 1874, 1876–1878 podejmował czterokrotne próby dostania się do École Polytechnique, niestety, nieudane. Jednocześnie, w 1875 roku rozpoczął służbę wojskową w Vincennes pod Paryżem.

W kwietniu 1879 roku, przygnębiony niepowodzeniami naukowymi, przyjął propozycję wyjazdu do Australii, jako członek Komisji Francuskiej na Wystawę Powszechną w Sydney.

Nie była to pierwsza jego podróż. Już, jako trzyletni chłopiec w lipcu 1856 roku udał się Władysław wraz z matką i bratem Witoldem do Turcji, do ojca, który prowadził tam działalność dyplomatyczną. Mieszkając we Francji wielokrotnie przyjeżdżał do Wielkopolski, do Kórnika i Poznania. W 1874 roku z myślą o służbie wojskowej wyjechał do Anglii, zwiedzał obiekty wojskowe, składał wizyty wojskowym, znajomym ojca.

Wyprawa do Australii była najdłuższą podróżą Władysława Zamoyskiego. Trwała od 15 maja 1879 roku do sierpnia 1881 roku. Hrabia zwiedził prawie wszystkie większe miasta od Melbourne do Brisbane, kopalnie i osady górnicze, był w buszu, spotykał się z polskimi emigrantami i zesłańcami, podróżnikami i uczonymi. Poznał m.in. Mikołaja Miklucho-Makłaja, badacza Australii i Oceanii. Odbił rejs na Tasmanię i Nową Kaledonię. Następnie, w drodze do Stanów Zjednoczonych, odwiedził Nową Zelandię, Wyspy Tonga, Samoa i Hawaje. W Stanach przebywał w San Francisco, Chicago i Nowym Jorku, spotykając się z Polonią. Podczas podróży po Antypodach zgromadził kolekcję etnograficzną, okazy flory i fauny oraz próbki mineralogiczne, a także zbiór fotografii liczący ponad 200 sztuk.

Znane są jego zasługi dla polskich Tatr. W 1889 roku kupił na licytacji dobra

Zakopane, ocalając je od rabunkowej gospodarki leśnej i przejścia w obce, nie polskie ręce. Przyczynił się do budowy linii kolejowej Chabówka – Zakopane, wspomagał też finansowo budowę drogi do Morskiego Oka. Zaangażował się bardzo w spór o Morskie Oko i dzięki jego staraniom trwający blisko 20 lat proces o pozostawienie Morskiego Oka w granicach autonomicznej Galicji został w 1908 roku rozstrzygnięty na korzyść Polaków.

Władysław Zamojski zakończył pełne trudu i zaangażowania w sprawę polską życie 3 października 1924 roku. Majątek w postaci Fundacji „Zakłady Kórnickie”, przy poparciu swej siostry, Marii, pozostawił narodowi.

Wincenty Witos

Wincenty Witos -

Data i miejsce urodzenia:

styczeń 1874, Wierzchosławice, Polska.

Data i miejsce śmierci:
31 października 1945, Kraków, Polska.

Polski polityk, działacz ruchu ludowego, trzykrotny premier Rzeczypospolitej Polskiej.

Od 1895r. w Stronnictwie Ludowym, w latach 1908-1914 poseł do galicyjskiego Sejmu Krajowego, od 12 kwietnia 1908 do 28 lipca 1931 wójt Wierzchosławic.

Krótki życiorys

Jako chłop i patriota Wincenty Witos rozumiał, że „pewną i naturalną podstawę państwa może stanowić przede wszystkim chłop polski”. Był też świadom tego, że w znacznej swej części chłopstwo jego czasów nie bardzo dorosło to tej roli, toteż konieczny jest proces dojrzewania tej warstwy.

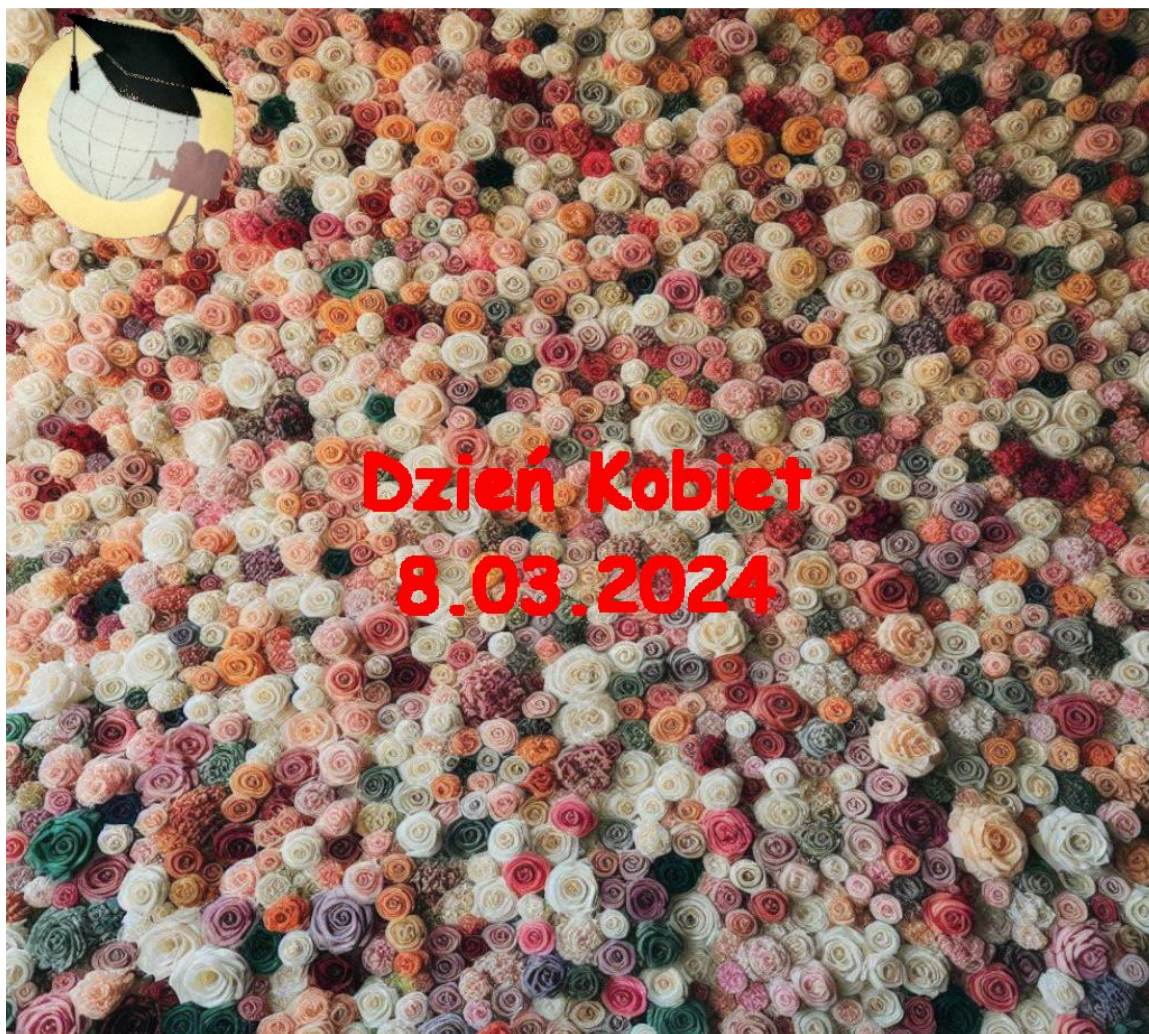
Urodzony w 1874 roku we wsi Wierzchosławice koło Tarnowa na nieco ponad hektarowym gospodarstwie ojca, od piątego roku życia pasł krowy, a niewiele później zaczął pomagać ojcu, który dorabiał, jako drwal w lasach księcia Sanguszkii. W szkole ludowej, do której poszedł z opóźnieniem, dał się młody Witos poznać dzięki fantastycznym zdolnościom. Na przeszkodzie dalszej nauce stanęła bieda – rodziny nie było stać na opłacenia tarnowskiego gimnazjum. Jako nastolatek pracował, więc nadal fizycznie, nocami pochłaniając setki książek – polską klasykę, encyklopedie i stopy lektur politycznych. Po odsłużeniu w wojsku austriackim, ożenił się z Katarzyną Tracz, która wniosła w posagu dalsze kilka hektarów, dzięki czemu rodzina miała, jakie takie oparcie materialne.

W 1903 roku wszedł w skład Rady Naczelnej Polskiego Stronnictwa Ludowego, a wkrótce potem został wójtem Wierzchosławic. W 1908 roku wybrano go do galicyjskiego Sejmu Krajowego, a w 1911 roku – do parlamentu w Wiedniu. Po rozłamie w PSL w 1913 roku stanął na czele umiarkowanego PSL „Piaś”. W czasie I wojny światowej angażował się po stronie państw centralnych, ale w październiku 1918 roku stanął na czele Polskiej Komisji Likwidacyjnej w Krakowie – pierwszego ciała niezależnego od Austriaków.

W Polsce Odrodzonej Witos był trzykrotnie premierem. Po raz pierwszy objął ster Rządu Obrony Narodowej w lipcu 1920 roku, w chwili ofensywy bolszewickiej i śmiertelnego zagrożenia kraju. Odszedł z rządu po ponad roku wytężonej pracy. Był gorącym orędownikiem reformy rolnej, ale nie upierał się przy wywłaszczeniu bez odszkodowania.

Do ostatecznego kształtu reformy w postaci ustawy z 1925 roku przyczynił się, zawierając, jako szef „Piasta” „pakt lanckoroński” z endecją i stając na czele gabinetu większości narodowo-chłopskiej, czyli Chjeno-Piasta. Rząd ten upadł jednak, nie umiając sobie poradzić z hiperinflacją. Trzeci raz został premierem na początku maja 1926 roku, ale jego rząd został obalony przez zamach majowy Piłsudskiego.

Skazany na półtora roku w niesławnym procesie brzeskim, wyemigrował do Czechosłowacji. Wrócił stamtąd na krótko przed wybuchem wojny. Podczas okupacji był inwigilowany przez Gestapo i przejściowo uwięziony, a jego córkę osadzili Niemcy w obozie koncentracyjnym. Zmarł 31 października w Krakowie.

Dzień Kobiet **8.03.2024**

Dzień Kobiet, obchodzony na całym świecie 8 marca, ma swoje korzenie w długiej historii walki kobiet o swoje prawa i równość. Początki obchodów tego święta sięgają początku XX wieku, kiedy kobiety z różnych krajów zjednoczyły się, aby domagać się godności, równouprawnienia oraz warunków pracy godnych ich wysiłku i zaangażowania. Pierwszy raz obchody Międzynarodowego Dnia Kobiet rozpoczęto wydarzeniem z 8 marca 1910, gdzie podczas II Międzynarodowej Konferencji Kobiet Socjalistycznych postanowiono ustanowić ten dzień jako święto solidarności międzynarodowej kobiet. W niektórych krajach Dzień Kobiet jest świętem państwowym, podczas gdy w innych jest bardziej widziany jako okazja do manifestacji, obchodów kulturalnych i społecznych oraz podnoszenia świadomości na temat równości płci i praw kobiet. W Rosji, Dzień Kobiet jest traktowany jako kombinacja święta narodowego i Dnia Matki, z tradycją wręczania kwiatów i prezentów dla kobiet. W Polsce, obchody Dnia Kobiet często mają formę symbolicznych akcji, koncertów, spotkań czy wydarzeń artystycznych poświęconych tematyce praw kobiet i równości płci.

Dzień Kobiet stanowi okazję do uhonorowania, docenienia i podkreślenia znaczenia kobiet w społeczeństwie, kulturze i gospodarce. Obchody tego dnia mają na celu nie tylko

celebrowanie postępów w walce o równość płci, ale także refleksję nad dalszymi wyzwaniami i koniecznością kontynuacji walki o prawa kobiet. To doskonała chwila, aby podziękować i docenić wszystkie ważne kobiety w naszym życiu oraz wspierać, szanować i solidaryzować się z kobietami na całym świecie. Zbliżając się ku chcielibyśmy z całego ramienia gazetki szkolnej drugiego Społecznego Liceum Ogólnokształcącego imienia Toniego Halika w Ostrołęce wszystkiego najlepszego, w ten wyjątkowy dla was kobiet dzień. Niech 8 marca będzie dniem świadomości, akceptacji i solidarności w walce o przyszłość, w której kobiety będą traktowane z godnością oraz równe mężczyznom we wszystkich dziedzinach życia.

ŁUKASZ ŚWITAJ 2b

Walentynki w Polsce

Do Polski obchody walentynkowe trafiły wraz z kultem świętego Walentego z Bawarii i Tyrolu. Pod wpływem wzorców z zachodu święto zaczęto nieformalnie obchodzić w latach 80. XX w i nazywać je „Walentynkami”. W 1989 roku m.in. Stowarzyszenie Młodzieży Niepełnosprawnej „Alfa” z Bytomia zaczęło dystrybuować kartki walentynkowe. Większą popularność uzyskały dopiero w latach 90. XX wieku, udział w ich wprowadzaniu do Polski miała Nina Kowalewska-Motlik, dyrektorka wydawnictwa Harlequin, która zajęła się promowaniem Walentynek w telewizji z Niną Terentiew w 1992 roku wg Niny Kowalewskiej-Motlik polską nazwę święta zaproponowali widzowie. Kilka miast w Polsce przyznaje się do posiadania relikwii św. Walentego, w tym Lublin, Kraków i Chełmno. W każdym z nich 14 lutego organizowane są obchody ku czci patrona zakochanych. Stałym niemalże elementem walentynek jest wzajemnie wręczanie sobie walentynkowych ozdobnych karteczek. Czerwone, najczęściej w kształcie serca, opatrzone walentynkowym wierszykiem, a często i miłosnym wyznaniem. Corocznie od 14 lutego 2002 roku w Chełmnie odbywają się wydarzenia kulturalno-rozrywkowe pod nazwą „Walentynki Chełmińskie”.

Zwyczaje

Najważniejszym miejscem kultu św. Walentego jest bazylika jego imienia w Terni, na srebrnym relikwiarzu ze szczątkami patrona umieszczono inskrypcję „Święty Walenty patron miłości”. Co roku w niedzielę poprzedzającą dzień 14 lutego przybywają do bazyliki pary narzeczonych z całych Włoch i świata, w celu złożenia przyrzeczenia miłości. Gromadzą się tu również małżonkowie świętujący 25 lub 50 rocznicę zawarcia sakramentu małżeństwa. W Terni w tym dniu wręczana jest również nagroda „Rok Miłości”. W roku 1997 list do par narzeczonych przesłał również Jan Paweł II, a jego przesłanie wyryto na marmurowej tablicy przy grobie świętego Walentego.

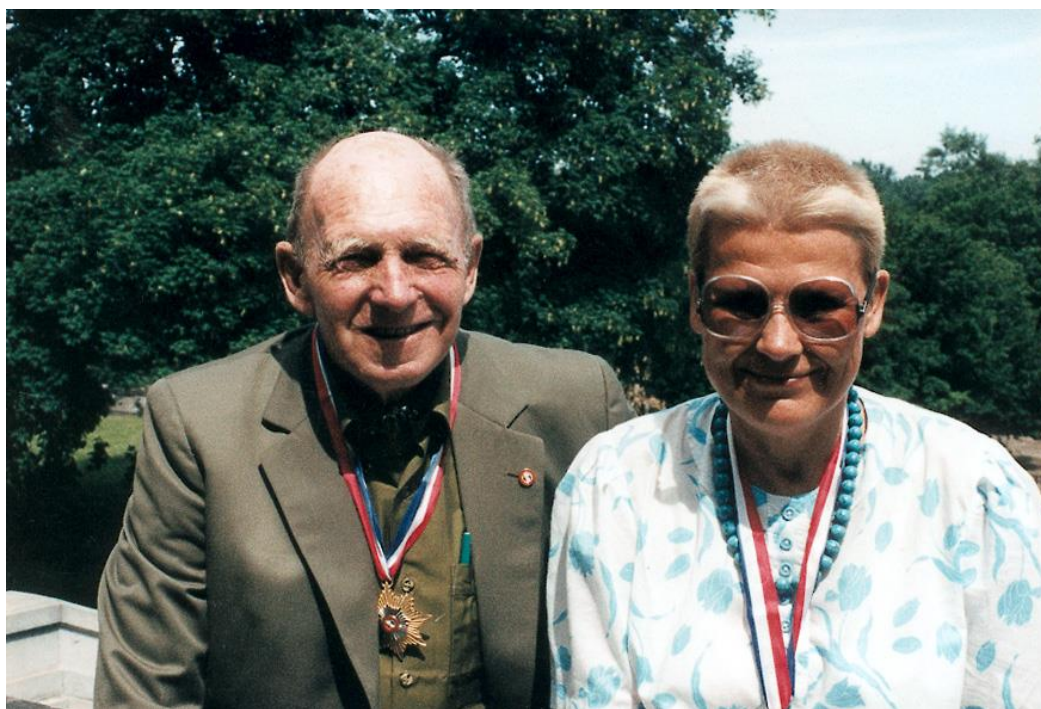
Historia walentynek

Walentynki są obchodzone w południowej i zachodniej Europie od średniowiecza. Europa północna i wschodnia dołączyła do walentynkowego grona znacznie później

Pomimo katolickiego patrona tego święta, czasem wiązane jest ono ze zbieżnym terminowo zwyczajem pochodzącym z Cesarstwa Rzymskiego, polegającym głównie na poszukiwaniu wybranki serca, np. przez losowanie jej imienia ze specjalnej urny. Współczesny dzień zakochanych nie ma jednak bezpośredniego związku z jednym konkretnym świętem starożytnego Rzymu, choć jest kojarzony z takimi postaciami z mitologii jak Kupidyn, Eros, Pan czy Juno Februata.

Możliwe, że zwyczaje związane z tym dniem nawiązują do starożytnego święta rzymskiego, zwanego Luperkaliaми, obchodzonego 14–15 lutego ku czci Junony, rzymskiej bogini kobiet i małżeństwa, oraz Pana, boga przyrody.

Tony Halik

Życiorys

Urodził się jako Mieczysław Sędzimir Halik, syn Zbigniewa i Heleny (z domu Krasuskiej) – właścicieli majątków ziemskich Tupadło, potem Żabin. Rodzice postanowili jednak, że ich pierwsze dziecko urodzi się w Toruniu – po porodzie wrócili do rodzinnego majątku. Później przeprowadzili się do Płocka.

W wieku 14 lat, wbrew woli ojca, popłynął jako flisak na tratwie z Płocka do granicy Wolnego Miasta Gdańska. Wyprawie przeszkodziła Straż Graniczna, która pod eskortą odstawiła go do domu. Uczył się w płockim Liceum im. Stanisława Małachowskiego, ale ukończył inną szkołę – Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Jagiełły w Płocku.

Twórczość (wydania polskie)

- *180 000 km przygody* (wybór z: *Con cámara y rifle a través del Mato Grosso, 180 000 kilometros de aventuras*; tłum. z hiszpańskiego Zofia Wasitowa; Państwowe Wydawnictwo Iskry, 1975, seria: „Naokoło świata”; Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej Bernardinum 2006,
- *Z kamerą i strzelbą przez Mato Grosso* (tłum. z hiszpańskiego Teresa Marzyńska; Glob 1986, ISBN 83-7007-025-6; 1987, ISBN 83-7007-120-1)
- *Moja wielka przygoda* (tłum. z hiszpańskiego Teresa Marzyńska; Glob 1988, wznowienie pt. *Jeep. Moja wielka przygoda*: Pelplin, 2006, później Wydawnictwo Bernardinum 2008, ISBN 978-83-7380-463-0)
- *Urodzony dla przygody* (tłum. z hiszpańskiego Teresa Marzyńska i Marzena Mentrak; Glob 1990, Wydawnictwo DSP [Domu Słowa Polskiego] 1991, 234-8)

Wielkie przygody małej Patrycji (Wydawnictwo Polus 1991,

Nagrody

- 1985 – „Złoty ekran” (z E. Dzikowską)
- 1985 – Zasłużony dla miasta Torunia
- 1986 – Wiktor (z E. Dzikowską)
- 1993 – wyróżnienie od Telewizji Polskiej za cykl *Pieprz i wanilia*
- „Zielone Serce Przyrodzie” – najwyższe wyróżnienie Ligi Ochrony Przyrody (z E. Dzikowską)

Do 2017 (publikacja biografii *Tu byłem. Tony Halik* autorstwa Mirosława Wlekłego) powszechnie podawano jakoby Tony Halik za cykl programów politycznych o Kubie dla stacji NBC zdobył nagrodę Pulitzera^[24].

Informacja ta była mistyfikacją Halika po jego śmierci powielaną przez Elżbietę Dzikowską. Dopiero Wlekły ustalił, iż Tony Halik nigdy nie otrzymał nagrody Pulitzera. Ani razu nie było to możliwe, gdyż nagroda Pulitzera nie jest przyznawana za materiały filmowe w żadnej z trzech konkursowych kategorii (literatura, muzyka i dziennikarstwo)

Upamiętnienie

W 2003 w Toruniu powstało Muzeum Podróżników im. Tony’ego Halika – większość eksponatów, pochodzących z ich wspólnych wypraw, podarowała Elżbieta Dzikowska, która stale je uzupełnia. W Chałupach i Pucku odbywają się coroczne regaty łodzi kaszubskich jego imienia. Od 2010 w Obornikach Śląskich odbywa się Festiwal Kultur Świata im. Tony’ego Halika, którego celem jest przybliżanie widzom

interesujących obrazów codziennego i niecodziennego życia mieszkańców różnych zakątków świata. Halik patronuje szkole podstawowej nr 16 w Warszawie na osiedlu Kabaty
Tony Halik był osobą niezwykle popularną i obecnie jego nazwisko przeniknęło również do kultury graffiti pod postacią krótkiego napisu „Byłem tu. Tony Halik”.

Śmierć

Zmarł 23 maja 1998 po długiej chorobie. 28 maja został pochowany na cmentarzu Bródnowskim w grobie rodzinnym obok Jadwigi Zbańskiej, *primo voto* Górskiej, matki Elżbiety Dzikowskiej (kwatery 31D-5-19). W 2002 wykonano pomnik z granitu, na którym widnieje krzyż z zawieszonym na nim plecakiem – autorem jest polski rzeźbiarz profesor Gustaw Zemła.

Kariera dziennikarska

Najstłynniejszą podróż odbył z żoną Pierrette jeepem z Ziemi Ognistej do Alaski. Rozpoczęła się ona w 1957 i trwała 1536 dni – przemierzyli 182 624 km (ponad czterokrotna długość równika Ziemi) i wydali ponad 80 tysięcy dolarów. Zwiedzili wówczas 21 krajów, przekroczyli 140 rzek i bagien, wybudowali 14 mostów i zmienili 8 kompletów opon. Najwyżej dotarli na 5200 m n.p.m., podróżowali w temperaturach od –50 do +60 °C. Podczas podróży używali namiotu Turin z nieprzemakalną podłogą i podwójnym dachem, który rozbijali 684 razy i spędzili w nim 1253 noce. Na zakończenie podróży (w 1962 r.), za kręgiem polarnym, wbili w ziemię dwie flagi: polską i argentyńską.

Wiele lat później Halik dowiedział się, że na trasie jego podróży powstała miejscowość Puento Halik (Most Halika). Jak się okazało, podczas jednej z przepraw Tony Halik zbudował most oraz wbił w ziemię tablicę informacyjną z takim napisem i ruszył w dalszą drogę. Wkrótce potem ludzie zaczęli korzystać z prowizorycznego mostu, ulepszać go, a powstała tam osada przyjęła nazwę, jaką pozostawił po sobie Tony Halik.

Podczas tej wyprawy (5 stycznia 1959) urodził się ich syn, Ozana. Wg opowieści Halika otrzymał imię na cześć Indianina, który miał uratować mu życie podczas walki dwóch zwaśnionych plemion. Sam Ozana historię swego imienia poznał od swej matki, Pierrette, wg której wersji pierwowzorem był chłopiec o tym imieniu w jednej z wioski indiańskich, którego bardzo polubiła. Halik często wśród Indian zyskiwał miano „białego Indianina”. Pokłosiem tej eskapady jest książka *180 tysięcy kilometrów przygody*.

W latach 1960–1970 w Meksyku był korespondentem NBC na Amerykę Łacińską. Później został tamże prezesem Związku Dziennikarzy Zagranicznych. W swoich wypowiedziach bronił Indian.

Wielokrotnie przyjeżdżał do Polski. Brał udział w wielu programach telewizyjnych, między innymi w programach Ryszarda Badowskiego *Kawiarenka pod globusem* i *Klub sześciu kontynentów*.

W 1974 poznał w Meksyku Elżbietę Dzikowską, która przeprowadziła z nim wywiad dla „Kontynentów”. Pierrette została w Meksyku, gdzie mieszkała do śmierci w 2010. W 1975 przeniósł się na stałe do Polski i otrzymał kartę stałego pobytu. Spędzili razem 24 lata, podróżując po świecie, który otwierali dla Polski dzięki bardzo popularnym cyklicznym programom telewizyjnym *Tam, gdzie pieprz rośnie*, *Tam, gdzie rośnie wanilia* i *Pieprz i wanilia*. Nadal pracował dla NBC, nadając korespondencje z okresu powstawania Solidarności, strajków, stanu wojennego itp.

27 stycznia Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu

Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu został ustanowiony w 2005 r. przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w celu uczczenia pamięci ofiar pochodzenia żydowskiego pomordowanych w czasie II wojny światowej przez nazistowskie Niemcy.

Datę wybrano nieprzypadkowo — **27 stycznia 1945 r.** oddziały Armii Czerwonej wyzwoliły więźniów niemieckiego obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau — miejsca zagłady co najmniej miliona Żydów z Węgier, Polski, Francji, Czech i Słowacji, Grecji i innych krajów oraz około stu dwudziestu tysięcy innych więźniów (Polacy, Romowie, jeńcy radzieccy i inni).

Dzień ten jest uznawany za symboliczny koniec systematycznego ludobójstwa, w wyniku którego wymordowano ok. **6 milionów Żydów** oraz przedstawiciele innych narodów: Polaków, Romów, Rosjan, Greków, Węgrów, Francuzów, Niemców i wielu innych.

W Polsce główne uroczystości Dnia Pamięci o Ofiarach Holocaustu odbywają się w Auschwitz-Birkenau i w Warszawie pod pomnikiem Bohaterów Getta.

W tym roku obchody tego dnia uświetni międzynarodowy pokaz filmu „Kto napisze naszą historię” w reż. Roberty Grossman. Pokaz będzie miał miejsce w ponad 250 lokalizacjach na całym świecie: siedzibach organizacji międzynarodowych, ośrodkach kulturalnych i naukowych, muzeach, kinach, teatrach oraz w synagogach.

Główne obchody **79. rocznicy** wyzwolenia niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady Auschwitz odbyły się 27 stycznia 2024 r.

